

Financiranje projekata i programa udruga za zaštitu potrošača iz javnih izvora

Edukacija namijenjena udrugama za zaštitu potrošača RH

Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta

23. studenog 2017. godine

ŠTO JE UDRUGA?

Udruga je svaki oblik slobodnog i dobrovoljnog udruživanja više fizičkih, odnosno pravnih osoba koje se, radi zaštite svojih probitaka ili zauzimanja za opće interese, a bez namjere stjecanja dobiti, podvrgavaju pravilima koja uređuju ustroj i djelovanje tog oblika udruživanja.

INSTITUCIONALNI OKVIR

Zakon o udrugama (NN 74/2014; NN 70/2017)

Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja registra udruga RH i registra stranih udruga u RH (NN 04/2015)

Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (NN 121/2014)

Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija (NN 31/2015)

Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (NN 01/2015)

Uredba o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja i ugovaranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge (NN 26/2015)

OSNIVANJE I REGISTRACIJA

- najmanje **tri osnivača** - poslovno sposobne fizičke osobe i pravne osobe (*mogu biti i maloljetne osobe s navršениh 14 godina života te punoljetne osobe lišene poslovne sposobnosti u dijelu sklapanja pravnih poslova uz prethodnu ovjerenu suglasnost zakonskog zastupnika odnosno skrbnika*)
- pravna osobnost sječe se upisom u **Registar udruga**
- trenutno u Registru **52.270 udruga**
- **zahtjev za registraciju** podnosi se uredu državne uprave pri jedinici područne (regionalne) samouprave na čijem je području sjedište udruge
- obavezan upis u **Registar neprofitnih organizacija** (*Ministarstvo financija*)
- Na dan 31.12.2016. u RNO bilo je upisano **32.583 udruga**

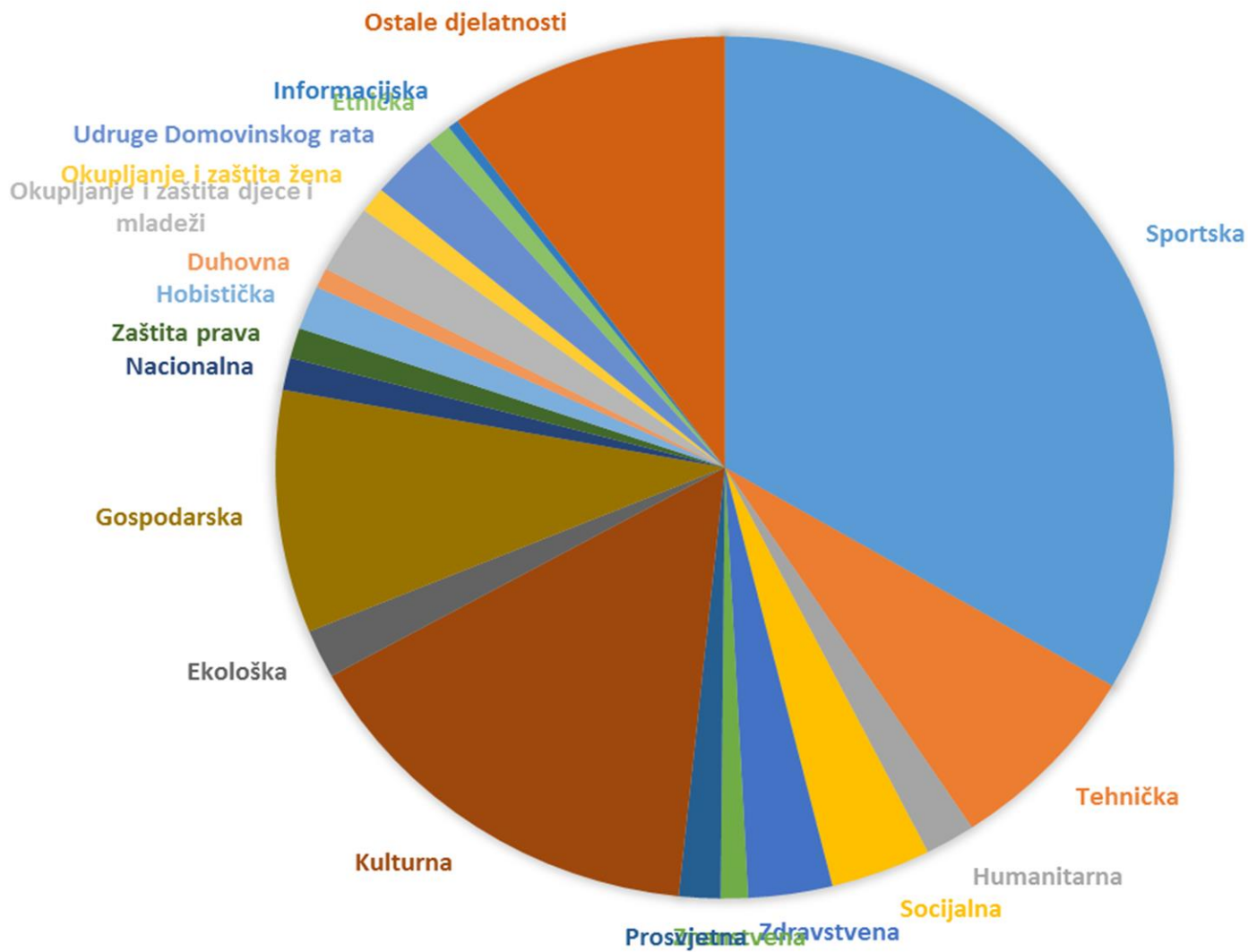
PRIHODI I RASHODI UDRUGA	2015.	2016.
3 - UKUPNI PRIHODI	5.072.702.767,00	5.650.240.202,00
31 - Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	943.551.875,00	1.112.377.174,00
32 - Prihodi od članarina i članskih doprinosa	520.898.951,00	565.932.497,00
33 - Prihodi po posebnim propisima	763.038.713,00	825.807.518,00
34 - Prihodi od imovine	116.603.290,00	115.840.592,00
35 - Prihodi od donacija	2.172.576.439,00	2.230.619.321,00
36 - Ostali prihodi	310.112.285,00	580.191.771,00
37 - Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija (AOP 042+043)	245.921.213,00	219.471.327,00
35 - Prihodi od donacija	2.172.576.439,00	2.230.619.321,00
351 - Prihodi od donacija iz proračuna	1.177.180.415,00	1.216.720.416,00
3511 - Prihodi od donacija iz državnog proračuna	355.187.574,00	344.811.918,00
3512 - Prihodi od donacija iz proračuna JLP(R)	821.992.841,00	871.908.498,00
352 - Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	448.083.829,00	450.881.116,00
353 - Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	315.021.534,00	317.801.209,00
354 - Prihodi od građana i kućanstava	67.846.474,00	80.940.737,00
355 - Ostali prihodi od donacija	164.444.187,00	164.275.843,00
4 - UKUPNI RASHODI	5.038.339.409,00	5.381.505.076,00
41 - Rashodi za radnike	1.021.339.517,00	1.100.407.826,00
42 - Materijalni rashodi	2.742.290.473,00	2.979.070.200,00
43 - Rashodi amortizacije	187.084.581,00	190.520.217,00
44 - Financijski rashodi	91.636.535,00	84.670.247,00
45 - Donacije	379.763.309,00	358.556.830,00
46 - Ostali rashodi	218.207.215,00	271.635.077,00
47 - Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	398.017.778,00	396.644.679,00

Udruge u Republici Hrvatskoj na dan 7.8.2017.

Županija	Ukupan broj registriranih udruga	Od ukupnog broja registriranih udruga			Ukupan broj brisanih udruga	Ukupan broj udruga koje imaju napomenu - Podnesen je zahtjev za upis promjene statuta i u postupku je rješavanja
		Ukupan broj udruga koje su Uskladile statut Sukladno Zakonu o udrugama	Ukupan broj udruga u postupku Prestanka djelovanja	Ukupan broj „pasivnih“ udruga koje više od 8 godina nisu održale Skupštinu		
Bjelovarsko-bilogorska	1.386	893	16	656	130	5
Brodsko-posavska	1.607	797	30	894	102	2
Dubrovačko-neretvanska	1.934	1.032	18	899	187	14
Grad Zagreb	12.500	4.410	391	6.519	1.753	1.795
Istarska	3.008	1.298	17	1.387	144	473
Karlovačka	1.439	897	46	601	130	20
Koprivničko-križevačka	1.323	759	59	406	139	183
Krapinsko-zagorska	1.254	951	10	469	206	2
Ličko-senjska	647	392	1	348	55	1
Međimurska	1.162	841	6	418	272	22
Osječko-baranjska	3.896	2.392	5	1.569	682	60
Požeško-slavonska	852	556	2	369	111	4
Primorsko-goranska	4.082	1.909	104	1.701	381	481
Sisačko-moslavačka	1.696	1.211	3	710	408	5
Splitsko-dalmatinska	4.863	2.872	147	2.525	796	34
Šibensko-kninska	1.344	695	3	719	125	1
Varaždinska	1.778	1.162	18	612	262	1
Virovitičko-podravska	839	596	2	354	178	1
Vukovarsko-srijemska	1.752	1.208	8	821	479	0
Zadarska	1.762	824	4	778	91	260
Zagrebačka	3.103	1.892	47	1.685	268	0
Ukupno	52.227	27.587	937	24.440	6.899	3.364
%		53%	1,7%	47%	13%	6%

Izvor: Registar udruga Republike Hrvatske

BROJ UDRUGA PREMA DJELATNOSTIMA

PODRŠKA DJELOVANJU UDRUGA U RH

- **Ured za udruge** obavlja stručne poslove iz djelokruga Vlade RH u vezi sa stvaranjem uvjeta za suradnju i partnerstvo s neprofitnim sektorom, osobito s udrugama u Republici Hrvatskoj.
- **Savjet za razvoj civilnog društva** omogućuje predstavnicima udruga iz četrnaest područja djelovanja redoviti dijalog s nadležnim državnim tijelima o svim važnim pitanjima za djelovanje i razvoj udruga u RH.
- **Uredi državne uprave u županijama**: registriraju udruge; vode registar udruga te izdaju potvrde iz registra; obavljaju poslove u vezi s prestankom postojanja udruga; provode postupke likvidacije udruga; provode postupke brisanja udruga iz registra udruga; obavljaju inspekcijski nadzor nad radom udruga sukladno zakonu.

PODRŠKA DJELOVANJU UDRUGA U RH

- **Ministarstvo uprave:** odlučuje o žalbi protiv rješenja ureda državne uprave u postupcima registriranja udruga.
- **Ministarstvo financija:** upisuje udruge u registar neprofitnih organizacija; prikuplja financijske izvještaje udruga.
- **Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva:** pruža stručnu i financijsku podršku programima koji potiču održivost neprofitnog sektora, međusektorsku suradnju, građanske inicijative, filantropiju, volonterstvo te koji unapređuju demokratske institucije društva; osigurava institucionalne podrške stabilizaciji rada udruga.

PODRŠKA DJELOVANJU UDRUGA U RH

Regionalni centri podrške razvoju civilnog društva:

Program "E-misija,,

Program "Jako"

Program "Step,,

Program "Šalter,,

Program "Mrrak"

FINANCIRANJE

- prihodi iz **članarina, dobrovoljnih priloga, donacija i darova, obavljanje prihodovnih djelatnosti, prihodi od imovine**
- programi i projekti od interesa za opće dobro u Republici Hrvatskoj koje provode udruge mogu se financirati iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, fondova Europske unije i drugih javnih izvora -> putem **javnih poziva i natječaja**, sukladno Uredbi
- financijsko poslovanje vodi se **sukladno propisima o računovodstvu neprofitnih organizacija**
- obveza predavanja **godišnjih financijskih izvještaja** koji se javno objavljuju putem Registra neprofitnih organizacija
- obveza **tromjesečnog izvještavanja** za organizacije koje vode dvojno knjigovodstvo

Tko i kako može financirati programe i projekte udruga od interesa za opće dobro ?

SREDSTVIMA IZ JAVNIH IZVORA

- državni proračun (uključujući i sredstva od igara na sreću)
- proračuni jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- javni fondovi i prihodi javnih trgovačkih društava i drugih javnih institucija
- fondovi Europske unije
- inozemni javni izvori

TKO

- nadležna državna tijela (ministarstva, Vladini uredi)
- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- druge javne institucije
- trgovačka društva u vlasništvu RH I JLPS
- druge pravne osobe kada iz javnih izvora financiraju programe i projekte udruga, doniraju odnosno sponzoriraju udruge

KAKO

- sukladno kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge koji se uređuju Uredbom

Kriteriji, mjerila i postupci financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge

- Vlada RH donijela [Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge](#)
- donošenjem uredbe prestao važiti Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga
- usuglašavanje postupaka financiranja iz domaćih izvora s procedurama dodjele sredstava iz fondova Europske unije (uređene Zajedničkim nacionalnim pravilima za provedbu projekata i programa iz strukturnih fondova EU)

Što se uređuje Uredbom?

- ✓ obveznici primjene Uredbe
- ✓ preduvjeti koje mora osigurati **davatelj financijskih sredstava:**
 - ✓ **financijska sredstva,**
 - ✓ **organizacijski kapaciteti i**
 - ✓ **ljudski resursi**
- ✓ **osnovni standardi** i postupci financiranja, ugovaranja i praćenja provedbe projekata i programa od interesa za opće dobro iz javnih izvora **koje mora primjenjivati davatelj financijskih sredstava**
- ✓ **mjerila koja trebaju ispunjavati udruge** koje provode programe i projekte od interesa za opće dobro
- ✓ **nadležnosti i aktivnosti Ureda za udruge** Vlade Republike Hrvatske u koordinaciji praćenja financiranja programa i projekata za opće dobro koje provode udruge
 - ✓ izrada Priručnika za postupanje u primjeni Uredbe s oglednim primjerima natječajne dokumentacije
 - ✓ savjetovanje i edukacija davatelja sredstava na svim razinama
 - ✓ izrada godišnjeg izvještaja o financiranju programa i projekata udruga iz javnih izvora i primjeni Uredbe

Kada se primjenjuje Uredba ?

Kada se udrugama odobravaj u financijska sredstva iz javnih izvora za:

- provedbu programa i projekata kojima se ispunjavaju ciljevi i prioriteta definirani strateškim i planskim dokumentima
- provedbu nacionalnih, regionalnih i lokalnih programa javnih potreba utvrđenih posebnim zakonom
- obavljanje određene javne ovlasti povjerene posebnim zakonom
- pružanje socijalne usluge temeljem posebnog propisa
- sufinanciranje obveznog doprinosa korisnika financiranja za provedbu programa i projekata ugovorenih iz fondova Europske unije i inozemnih javnih izvora
- podršku institucionalnom i organizacijskom razvoju udruge
- programe ili projekte zapošljavanja
- donacije i sponzorstva i
- druge oblike i namjene dodjele financijskih sredstava iz javnih izvora

Kada se udrugama odobravaju nefinancijske podrške u pravima, pokretninama i nekretninama

Mjerila koja mora ispunjavati udruga koja koristi sredstva iz javnih izvora

- ✓ upisana u Registar udruga i Registar neprofitnih organizacija
- ✓ statutom opredijeljena za obavljanje djelatnosti i aktivnosti koje su predmet financiranja i kojima promiče uvjerenja i ciljeve koji nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom
- ✓ mora uredno ispunjavati obveze iz svih prethodno sklopljenih ugovora o financiranju iz javnih izvora
- ✓ mora uredno plaćati doprinose i poreze te druga davanja prema državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne samouprave
- ✓ protiv udruge, odnosno osobe ovlaštene za zastupanje udruge i voditelja programa ili projekta ne vodi se kazneni postupak i nije pravomoćno osuđen za prekršaj ili kazneno djelo iz članka 48. Uredbe
- ✓ udruga mora imati organizacijske kapacitete i ljudske resurse za provedbu projekta i transparentno upravljanje javnim sredstvima
- ✓ dodatni uvjeti koje propiše davatelj financijskih sredstava (volonteri, umrežavanje, međunarodne aktivnosti, zapošljavanje, međusektorsko partnerstvo u provedbi projekta i sl.)

Registar udruga

- svi podaci upisani u [registar udruga](#) (uključujući i statut udruge i izvješća o financijskom poslovanju udruge s propisanom dokumentacijom) javno dostupni na internetskoj stranici Ministarstva uprave
- cilj: olakšati uvid javnosti u djelovanje udruga i financiranje udruga iz javnih izvora i pridonijeti transparentnosti njihova djelovanja za opće dobro
- detaljni sadržaj registra udruga i registra stranih udruga, način njihova vođenja, obrasci zahtjeva za upis u registar udruga i registar stranih udruga te zahtjeva za upis promjena u te registre propisani [Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja registra udruga RH i registra stranih udruga u RH](#)

Sadržaj izvataka iz registra udruga

1. registarski broj
2. OIB udruge
3. oblik udruživanja
4. datum upisa
5. naziv
6. skraćeni naziv, ako je utvrđen statutom udruge
7. sjedište (mjesto, ulica i broj)
8. područje djelovanja sukladno ciljevima
9. ciljeve
10. djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi
11. gospodarske djelatnosti, ako su propisane statutom
12. osobe ovlaštene za zastupanje u Republici Hrvatskoj (ime, prezime, OIB i svojstvo)
13. podatke koji se upisuju u rubriku »Napomena«
14. podatke o prestanku postojanja udruge

- **Tko izdaje izvadak?**
 - registracijsko tijelo neovisno o sjedištu udruge (u obliku računalnog ispisa)
- sadrži posljednje podatke upisane u registar udruga
- može sadržavati i određene podatke o prethodnim promjenama koji se iskazuju kao »Bilješka«
- Iz Registra udruga svatko može ispisati sadržaj upisanih podataka o udruzi

Registar neprofitnih organizacija

- neprofitna organizacija obvezna je upisati se u [Registar neprofitnih organizacija](#) na temelju prijave dostavljene Ministarstvu financija najkasnije 60 dana od upisa u matični registar
- upis u Registar neprofitnih organizacija uvjet za dobivanje sredstava iz državnog proračuna, proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i drugih javnih izvora
- kazna za čelnike tijela državne uprave, odnosno JLP(R)S ako odobre isplatu neprofitnoj organizaciji koja nije upisana u Registar neprofitnih organizacija i to u iznosu od 10.000,00 kuna do 50.000,00 kuna

Normativni okvir zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj

- Zakon o zaštiti potrošača (NN 41/14, 110/15)
- Nacionalni program zaštite potrošača za razdoblje od 2013. do 2016. godine (NN 90/13)
- Nacionalni program zaštite potrošača za razdoblje od 2017 – 2020
(u proceduri donošenja)

Zakon o zaštiti potrošača – odredbe o financiranju udruga za zaštitu potrošača iz javnih izvora (I)

- jedinice lokalne samouprave dužne su na svom području poduzimati mjere i aktivnosti iz svoje nadležnosti u području zaštite potrošača, a posebno:
 - informirati i provoditi izobrazbu potrošača
 - organizirati savjetovanje potrošača
 - inicirati i podupirati projekte udruga koji unapređuju i promiču prava potrošača
 - sudjelovati u provedbi Nacionalnog programa zaštite potrošača na lokalnoj razini
 - obavljati i druge poslove u skladu s posebnim propisima
- sufinanciranje navedenih aktivnosti iz lokalnih proračuna
- jedinice lokalne samouprave obvezne su osigurati prostor za obavljanje poslova savjetovanja potrošača iz Nacionalnog programa

Zakon o zaštiti potrošača – odredbe o financiranju udruga za zaštitu potrošača iz javnih izvora (II)

- Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta na razini Republike Hrvatske nadležno je za aktivnosti vezane za provođenje politike zaštite potrošača i koordinaciju rada svih nositelja zaštite potrošača u vezi s provedbom Nacionalnog programa
- to uključuje različite aktivnosti, a između ostalog i objave javnih natječaja za sufinanciranje aktivnosti udruga za zaštitu potrošača iz državnog proračuna (a od 2017. godine i iz dijela prihoda od igara na sreću)
- **Nedostaci postojećeg pravnog okvira:** nepostojanje financijskih okvira za obvezno financiranje, nepostojanje sankcija u slučaju nefinanciranja udruga

Udruge za zaštitu potrošača – EU razina

- aktivnosti Službe Europske komisije - Pravosuđe i potrošači (*DG Justice and Consumers*) uključuju uspostavu okvira za djelovanje država članica EU u područjima:
 - prava potrošača i njihova zaštita
 - sigurnost potrošača
 - financijske usluge
 - rješavanje potrošačkih sporova
- svaka država članica samostalno uređuje navedena područja u svojem normativnom okviru

Potpora udrugama za zaštitu potrošača

Potpora udrugama za zaštitu potrošača	2010	2011	2012	2013	2014	2015
TDU	1.487.500,00	1.414.124,45	1.503.856,04	1.519.336,93	1.200.000,00	1.200.000,00
županije (i Grad Zagreb)	17.000,00	25.500,00	74.000,00	112.300,00	192.166,84	263.695,58
gradovi	/	/	82.350,00	55.250,00	43.900,00	49.981,85
gradovi - županijska središta	2.500,00	42.100,00	/	/	/	/
općine	/	/	/	/	12.000,00	19.185,00
UKUPNO:	1.507.000,00	1.481.724,45	1.660.206,04	1.686.886,93	1.448.066,84	1.532.862,43

Potrošači kao izravna korisnička skupina

Potporna udrugama za zaštitu potrošača	2010	2011	2012	2013	2014	2015
TDU	1.157.893,73	126.124,45	1.455.772,49	1.204.163,25	2.278.052,96	1.200.000,00
županije (i Grad Zagreb)	27.000,00	24.000,00	63.000,00	30.000,00	110.000,00	306.989,58
gradovi	/	/	/	48.250,00	233.222,44	38.798,75
gradovi - županijska središta	2.500,00	40.000,00	/	/	/	/
općine	/	/	/	/	72.496,55	29.185,00
UKUPNO:	1.187.393,73	190.124,45	1.518.772,49	1.282.413,25	2.693.771,95	1.574.973,33

Izazovi u (javnom) financiranju projekata i programa udruga za zaštitu potrošača

- Nemogućnost primanja privatnih donacija
- Udruge kao partneri u provedbi javnih politika?
- Strateško planiranje tijela javne vlasti
- Programsko ili projektno financiranje?
- Usitnjavanje sredstava uz kompliciranje procedure dodjele sredstava
- Kapaciteti davatelja sredstava na svim razinama

Hvala na pažnji!

Marina Lochert Šoštarić
Voditeljica Odjela za financijsko upravljanje i osiguranje kvalitete
Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske
Opatička 4, Zagreb

e-mail: info@udruge.vlada.hr; marina.lochert@udruge.vlada.hr
<https://udruge.gov.hr/>